

DIABLES DEL RIBERAL

1999-2024

25
ANYS

Calendari
2024

Aire Nou de Bao: una entitat al servei
de la llengua i de la cultura catalanes

Aire
ANou
de Bao

www.airenou.cat

Ball de diables

El ball de diables és una tradició arrelada inicialment a Catalunya, i posteriorment al País Valencià i a les Illes Balears. La seva participació en les cercaviles, en les processons i en els correfocs s'ha convertit en una part essencial de les festes majors de molts pobles i ciutats. Amb arrels en les manifestacions teatrals medievals, els diables o balls de diables formen part dels anomenats balls parlats. Segons Joan Amades, la primera data registrada d'aquesta representació és el 1150, quan va ser escenificat com un entremès en el banquet de noces de Berenguer IV amb Peronella d'Aragó. Però les fonts documentals més abundants i explícites són les que ens informen de les processons de Corpus, que ens ofereixen una representació recurrent del bé i del mal, normalment un combat entre àngels i dimonis.

S'ha trobat mencions de diversos elements de cultura populars, entre altres d'una mulassa amb coets a processons religioses de Sant Joan Lo Vell a Perpinyà del segle XVII. El Tractat dels Pirineus imposa la visió de l'església francesa que fa desaparèixer aquests elements festius.

GENER

2024

APUNTS

dilluns	dimarts	dimecres	dijous	divendres	dissabte	diumenge
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28 Festa Major calçotada i castells
29	30	31				

El gener celebrem Sant Vicenç, sant patró de Bao, i l'aniversari del primer pilar de 4 de la colla. Hi fem també una calçotada.

Federació de Diables i Dimonis de Catalunya

La Federació de Diables i Dimonis de Catalunya va ser creada a finals del segle XX. Amb pocs anys el nombre de colles de diables, dimonis, bruixes, banyetes... s'havia disparat per a passar de 7 colles centenàries a centenars de colles noves. Feia menester crear una estructura referent per a respondre a totes les necessitats.

Avui està formada per més de 300 colles, distribuïdes en 41 comarques del Principat, les Illes Balears i la Catalunya Nord. Actualment, els diables, amb la seva participació en les cercaviles, en les processons i en els correfocs s'han convertit en una part essencial de les festes majors de molts pobles i ciutats, amb més de 1.500 actes de foc anuals.

La FDDC ha coorganitzat grans trobades, fires, i avui organitza un concurs d'enceses i un concurs de tabals tradicionals.

dilluns	dimarts	dimecres	dijous	divendres	dissabte	diumenge
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10 Nit castellera	11 Concurs de truc
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29			

FEBRER

2024

APUNTS

La Nit Castellera s'ha transformat en una cita indispensable. Hi aprenem força de colles que en saben molt!

La PATUM

El 25 de novembre de 2005, un jurat internacional reunit a la seu de la UNESCO a París feia pública la llista de formes d'expressió cultural que esdevenien Obres Mestres del Patrimoni Oral i Immaterial de la Humanitat. Entre les escollides hi figurava La Patum de Berga per la seva singularitat i valor artístic i històric, primera manifestació popular que obtenia aquest reconeixement als Països Catalans

La festa dels sentits i dels sentiments

La Patum és la festa més important de Berga, amb més de 600 anys d'història. Se celebra durant la festivitat del Corpus, un cop l'any entre finals de maig i finals de juny, ja que com a festa del cicle de Pasqua és de calendari variable. El ball i el foc en són la part més característica.

Els actes principals es duen a terme des del dimecres al diumenge de la setmana del Corpus per places i carrers de Berga. El dimecres i el dissabte hi ha els passacarrers, i el dijous i el diumenge les patums de Lluïment (migdia) i completes (nit) a la plaça de Sant Pere. Les comparses s'encarreguen de l'actuació o el ball de cadascuna de les figures durant la festa de La Patum.

MARÇ 2024

APUNTS

dilluns	dimarts	dimecres	dijous	divendres	dissabte	diumenge
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24 Dia de Rams Manresa
25	26	27	28	29	30	31

El dia de Rams anem a Manresa, sol ser la nostra primera Diada Castellera important de la temporada.

Diablers del Riberal

1999-2024: 25 anys de foc al Riberal i més enllà!

El 1997 els Castellers del Riberal se presentaven oficialment, apadrinats pels Castellers de l'Albera, una entitat de G.R.A.F.I.C, una agrupació d'elements de cultura popular a la Jonquera.

Els airenovencs vam descobrir els correfocs i tot seguit va néixer la voluntat de crear una colla pròpia.

El 1998 naixien els Sorollosos, la banda indispensable que ritma els diferents balls.

El 28 de febrer del 1999 els Diablers del Riberal feien cremar les primeres carretilles a final del carnaval de Bao.

El primer any ja participaven a una quinzena d'actes.

El 2000 naixien les Bruixes, els Banyetes actuaven pel Tió de Nadal fins a ser oficialitzats el 2013.

El 2006 creàvem Hamlet, el drac del Riberal i el 2014 s'afegia Berrugues el drac infantil.

D'ençà els diferents grups participen en una quinzena d'actes cada any.

ABRIL

2024

APUNTS

dilluns	dimarts	dimecres	dijous	divendres	dissabte	diumenge
1	2 324 anys de prohibició de l'ús oficial del català	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23 Sant Jordi patró de Catalunya	24	25	26	27	28
29	30					

El 2 d'abril de 1700 el rei Louis XIV prohibia l'ús oficial del català. Prohibició sempre vigent que justifica l'existència d'Aire Nou.

Els vestits del Riberal

El vestit del
1999/2004

El vestit del
2004/2009

la indumentària actual

El vestit actual de la colla és el tercer. És de lluny el millor que hem tingut mai, és fabricat per una professional de la indumentària dels Balls de diables.

N'hem tingut abans dos de diferents, cada un havia tingut una vida de 5 anys abans de ser renovats del tot, eren vestits fets amb bona voluntat, però vestits casolans. Les bones voluntats de la colla havien comprats pel primer un mono que havia decorat amb banyes, cua i flames. 5 anys més tard el teixit no havia resistit a les espurnes, i en van fer un segon que va tenir també 5 anys de vida.

Finalment el 2009 vam estrenar el vestit actual, que dura i resisteix encara que hi hagi marques del temps i del foc.

MAIG

2024

APUNTS

dilluns	dimarts	dimecres	dijous	divendres	dissabte	diumenge
		1 Castells Falcons Cornellà	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25 Correfoc Pau i Treva Toluges	26
27	28	29	30	31		

Identi'CAT

Des de 2002 organitzem un gran festival de la catalanitat. Aquests darrers anys entre Pesillà i Bao

Bruixes del Riberal

L'any 2000 van néixer les Bruixes del Riberal Completen el Ball de diables,
En general són dones que en vesteixen la indumentària, però no sempre.
Les primeres Bruixes del Riberal cavalcaven escombres que escolpien foc i mànecs portats a mà amb carretilles. Amb els anys les bruixes han endreçat les primeres eines i avui fan foc amb maces com els diables.

JUNY

2024

APUNTS

dilluns	dimarts	dimecres	dijous	divendres	dissabte	diumenge
					1 Bressolada	2
3	4	5	6	7	8 Castells a Pollestres	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24 Sant Joan	25	26	27	28 coorefoc Sant Cebrià	29 castells Sant Cebrià	30 Prada

La Revetlla de Sant Joan, la Flama del Canigó s'escampa i encendrà milers de fogueres arreu dels Països Catalans.

Hamlet el Drac del Riberal

Hamlet va ser presentat oficialment a la tardor de 2006. Hi van participar 14 bèsties gràcies a l'ajuda de l'Agrupació del Bestiari Festiu i Popular de Catalunya. Creat per Sendo Valls, Hamlet ha portat foc i festa a unes quantes places dels Països Catalans. El 2014 tornant de Banyoles va saltar pels aires.

Avui en tenim una rèplica que manté la clara voluntat de fer festa amb foc.

Surt cada any a Bao, Millars, Tuïr...

El 2023 ha sortit també a la Codalera i Banyuls.

JULIOL 2024

APUNTS

dilluns	dimarts	dimecres	dijous	divendres	dissabte	diumenge
1	2	3	4	5	6 Ball de bestiar a Tuïr	7 Festa catalana Banyuls
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

El cap de setmana dels 13 i 14 de juliol podríem proposar una visita d'un lloc del país. Guarda la data!

Ball de Banyetes

El Ball de Banyetes del Riberal va néixer oficialment el 2013 per les Diades Airenovenques, però els diables infantils a Aire Nou tenien 13 anys d'història. Tot primer van sàller per la festa del Tió, a Bao i als vilatges. Ràpidament va participar a la Festa Catalana de Banyuls. Per Sant Jordi del 2005 va ser invitat a una Trobada de Colles de Diables Infantils a l'Hospitalet del Llobregat, a la Fira del Foc de Banyoles... Hi pot participar tota la mainada major de 8 anys que hagi aprovat la formació.

2024

AGOST

APUNTS

dilluns	dimarts	dimecres	dijous	divendres	dissabte	diumenge
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
			Fires de Millars			
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Des del 1997, al mes d'agost tenim cita a Millars. La cita més important de l'estiu.

Berrugues el drac infantil

En Berrugues és el drac infantil del Riberal, ha enriquit la llista dels diferents elements de foc del Riberal.

Surt amb el Ball de Banyetes que el fa ballar.

Ha passejat per diferents places de Catalunya Nord a ritme dels Sorollosos i puntualment dels Sacs de Gemecs.

SETEMBRE

2024

APUNTS

dilluns	dimarts	dimecres	dijous	divendres	dissabte	diumenge
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11 Diada Nacional de Catalunya	12	13	14 Festa Major Sant Cebrià	15 Castells Figueres
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28 Correfoc Alforja	29
30						

Reserveu el darrer cap de setmana de setembre!

L'Agrupació del Bestiari Festiu i Popular de Catalunya

L'Agrupació del bestiari Festiu i Popular de Catalunya neix el 1996 amb vocació de ser la Federació Nacional del Bestiari.

En aquest moment els diferents elements del bestiari no havia estat encara llistats, era un món poc estudiat.

El 24 de novembre de 1996, 24 entitats se van reunir a Santa Fe del Penedès i creaven la dita Agrupació.

Amb pocs anys, centenars de figures de bestiari s'han donat d'alta a la federació.

L'Agrupació reuneix centenars de figures de tota mena, unes de foc però no només, també en trobem de protocol o d'animació i també bestiari infantil.

L'Agrupació del Bestiari Festiu i Popular de Catalunya amb la Federació de Diables i Dimonis de Catalunya han permès a colles com la nostra de disposar de formacions, d'assegurança i d'assessorament.

OCTUBRE

2024

APUNTS

dilluns	dimarts	dimecres	dijous	divendres	dissabte	diumenge
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12 Aniversari Baix Montseny	13
14	15	16	17	18 AG	19 Cabestany	20
21	22	23	24	25	26 Diades Airenovenques	27
28	29	30	31			

L'Assemblea General se reuneix cada any el divendres que segueix la sortida del vi novell.

un autocar d'airenovencs rebut per eurodiputats catalans al Parlament europeu per a defensar correfocs.

El 3 de gener de 2010, a davant la immobilitat de l'estat francès, Diables i Bruixes del Riberal feien un exili simbòlic a Alforja, seu de la FDDC.

Una normativa europea

La Comunitat Europea va ser creada amb la voluntat de facilitar els intercanvis comercials a l'interior de les fronteres dels diferents estats. Des de la seua creació crea regles i normatives de regulació per a uniformar-ne els mercats. El 2004 se va atacar a redactar una normativa per a regular la fabricació, l'emmagatzematge, el transport i l'ús del material pirotècnic.

De tota evidència l'ús del material pirotècnic és molt diferent als diferents territoris comunitaris. Cada país té les seues especificitats, per exemple, els valencians tenen les Falles, els catalans els balls de diables i revetlles de Sant Joan, uns fets culturals desconeguts al nord d'Europa.

A Catalunya la Federació de Diables i Dimonis, conjuntament amb l'Agrupació del Bestiari Festiu i Popular s'han barallat amb totes les institucions, les catalanes i les espanyoles per a fer acceptar les nostres diferències.

Finalment la directiva prevista pel 2007 va entrar en vigor el primer de gener de 2010. Aquesta directiva dona un quadre legal. A l'estat espanyol i a Catalunya Nord se poden realitzar Balls de Diables i Balls de bestiaris, també balls infantils amb pirotècnia.

NOVEMBRE

2024

APUNTS

dilluns	dimarts	dimecres	dijous	divendres	dissabte	diumenge
				1	2	3
4	5	6	7 Diada de Catalunya Nord	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

El 7 de novembre del 1659 els reis absolutistes de França i Espanya imposaven una frontera entre catalans.

Els Sorollosos del Riberal

Els Sorollosos del Riberal van ser creats el 1998. Surten generalment a 20 o 30.

Ocupen un espai important, transversal dins Aire Nou.

Animen cercaviles, manifestacions, els abans de les actuacions de castells o de falcons, però són més que indispensables quan se fan balls de diables, de bestiar o de banyetes.

Ritmes els diferents actes, serveixen de protecció per una part del públic que s'arrecera al darrere.

DECEMBRE

2024

APUNTS

dilluns	dimarts	dimecres	dijous	divendres	dissabte	diumenge
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26 Rifla	27	28	29
30	31					

Per Sant Esteve Aire Nou organitza una rifla a benefici d'una entitat que defensa la llengua, el país o la seua gent.

Correfocs amb precaució

Organitzar, participar a un correfoc exigeix respectar unes regles.
Unes regles dictades per l'experiència deguda una llarga tradició.

Normes a seguir per als participants

- Portar roba de cotó, preferiblement vella, amb mànigues i pantalons llargs.
- Portar un barret amb ales que cobreixi tot el cap, tapar-se el clatell amb un mocador de cotó.
- Protegir-se els ulls.
- Portar calçats adequats: esportiu, de muntanya, etc...
- Tenir cura de tapar-se les orelles per disminuir els sorolls de les explosions pirotècniques.
- Obeir a les indicacions dels serveis d'ordre públic i de sanitat.
- És prohibit portar productes pirotècnics particulars, només els diables, bruixes o banyetes poden fer servir material pirotècnic adaptat als correfocs i balls de diables..
- Respectar les figures de foc, els portadors i els músics.
- Adoptar una actitud correcte amb els diables i no obstaculitzar el pas ni fer-los caure.
- Seguir en tot moment les indicacions dels diables.
- En el cas de patir cremades dirigir-se immediatament als punts d'assistència sanitària.

Per als veïns i comerciants

- Retirar tots els vehicles dels carrers de l'itinerari
- Abaixar els portals metàl·lics o persianes dels edificis que en disposin
- Protegir els vidres de les finestres, portes i aparadors amb cartons gruixuts.
- Enrotllar tots els tendals exteriors dels habitatges i locals.
- No tirar aigua als participants ni als espectadors del correfoc per la perillositat que representa.
- Desconnectar tots tipus d'alarmes.
- Retirar de la via pública qualsevol objecte que pugui dificultar els pas dels actors, organitzadors i participants al correfoc.

Consells inspirats pel Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya

Crèdits

Fotografies: Marie Lopez, Fanny Jourdan - **Texts:** FDDC, Bestiari, Aire Nou - **Correccions:** Michel Bourret Guasteví